

STJÄRNSTOFF

När du har gjort ett uppslag i boken ska du skriva upp tre viktiga ord om det du lärt dig. Skriv på de här sidorna så samlas alla viktiga ord här. När du gått igenom hela boken ska du berätta om varje uppslag med hjälp av dina tre ord och illustrationen. Du är nyfiken så du har säkert något att berätta.

NYFIKEN sid 6-7

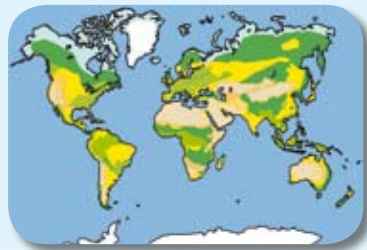

Foto: NASA

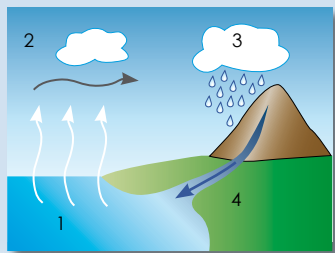
ASTRONAUT sid 8-9

VÅR VÄRLDSKARTA sid 10-11

RESA sid 12-13

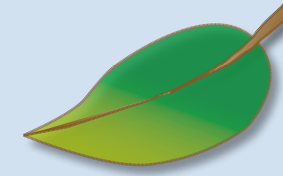

FLIGHT BLACK AND WHITE sid 14-15

Foto: Pelican fotofjänst

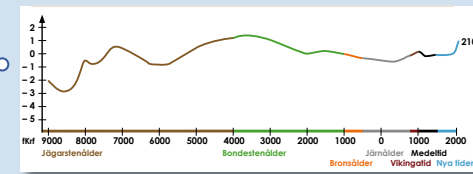
GRÖNA GUBBAR OCH GUMMOR sid 16-17

PUSSEL sid 18-19

MINNAS sid 20-21

UPPLEVELSE sid 22-23

Innehållsförteckning mjölkchokladkaka

Ingredienser: Socker, kakaomör, skummjörkspulver, kakaomassa, smörfett, vasslepulver, emulgeringsmedel, arom. Kan innehålla spår av nötter.

Näringsvärde på 100 gram:
Protein 6,3 g Kolhydrater 57 g Fett 32 g

ADAMS AFFÄR sid 24-25

Adams ekologiska varor!

Frens på Skolgatan 24

Köp närproducerad morotsjuice.

- Det här bara för 20 mer!

Köp ekologisk honung!

- Säkra för att du är en ekologisk konsument!

- Det är viktigt att du vet vad du köper!

Om du har frågor eller vill veta mer om våra ekologiska varor, så är du välkommen att kontakta oss på Skolgatan 24.

Läs mer om ekologiska varor på vår hemsida!

Vi ses på Skolgatan 24!

BESTÄMMA sid 26-27

TILLSAMMANS sid 28-29

RESA

Tänk att du är en liten vattendroppe. Då kan du få vara med om en fantastisk resa. Som så många andra vattendroppar börjar din resa i havet. Solens strålar värmer upp dig. Du blir till ånga och svävar upp i luften. Du reser in över land tillsammans med dina vattenkompisar. Ni är så många att ni lyckas bilda ett stort moln.

Efter ett tag är molnet enormt och du regnar ner på marken. Du sugts ner i jorden där du hamnar bredvid roten till en stor ek. Du sugts upp i ekens rot och far vidare ut i ekens grenar.

Du finns kvar i eken en stund och hjälper till att transportera näring som behövs för att eken ska kunna växa. Vatten är bra på att transportera olika ämnen.

En varm sommardag befinner du dig i toppen av eken. Du vilar dig i ett av de blad som solen lyser som starkast på. Plötsligt lyfts du upp i luften igen.

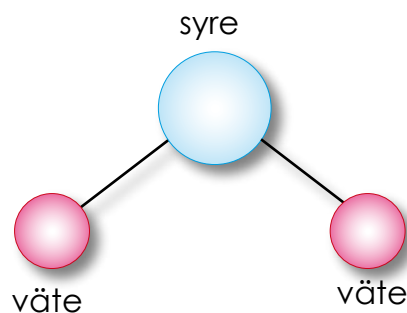
Du har börjat en ny resa...

VATTNETS KRETSLOPP

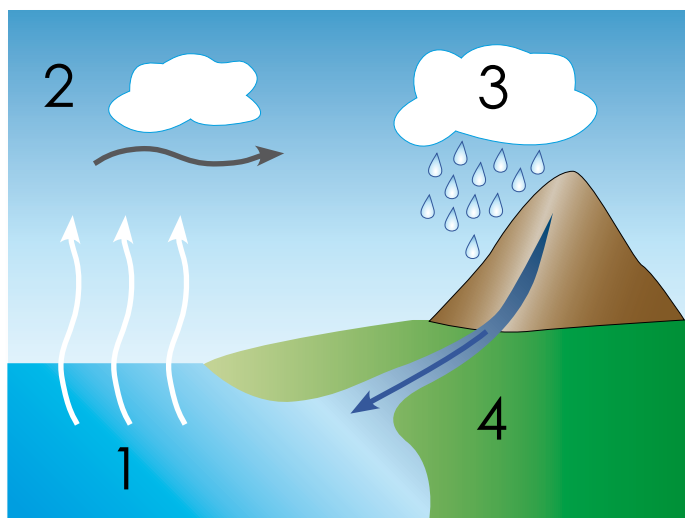
Vattnets kretslopp betyder att vattnet hela tiden rör sig mellan hav, sjöar, land och luft. Det som är motorn i kretsloppet är solen. Det är solen som värmer upp vattnet så att det blir ånga. Vattenångan bildar moln. När molnen kyls av faller regn, snö och hagel ner på marken. På marken hamnar vattnet på olika platser.

Det bildas inget nytt vatten på jorden. Det är samma vatten som hela tiden åker runt i kretsloppet. Det vatten som du drack på rasten har kanske funnits i magen på en fisk för inte så länge sedan. Visst är det en spännande tanke.

Vatten är ett av få ämnen som kan vara både gasform, flytande form och i fast form i naturen. Vatten består av en syreatom och två väteatomer och på kemispråket skrivs det H₂O.

Finns det mest vatten eller land?

cloud

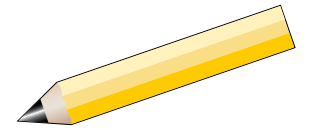
rain

river

sea

water

UPPDRAG

• Stryk under fem viktiga ord i texten på sidan 12.

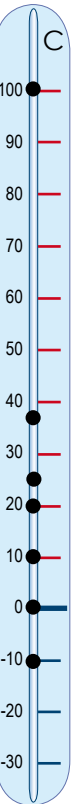
• Förklara hur vattenfärg fungerar. _____

• Vilken uppgift har vattnet i träden? _____

• Vad är det för skillnad på ett hav och en sjö? _____

• Ringa in det som det finns vatten i.

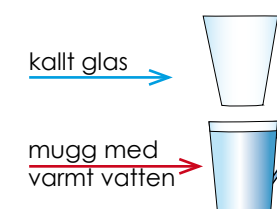
- saft
- mjölk
- sås
- äpple
- kött
- gurka
- bananer
- potatis
- läsk
- glass
- blod
- sallad

Tänk, skriv och berätta

• Blanda en nypa salt och en deciliter vatten. Häll det på ett fat. Vad tror du har hänt efter två dygn?

• Kyl ett glas en stund. Fyll en mugg med varmt vatten. Vad tror du händer om du håller det kylda glaset ovanför den varma muggen?

Dra streck

- Vattnets kokpunkt
- Kroppens temperatur
- Varm sommardag
- Rumstemperatur
- Höstdag
- Vattnet fryser
- Kall vinterdag

• Hur kan du resa miljövänligt? _____

Hitta skolämnet! Kryssa för de skolämnena som ni använt när ni jobbat med uppslaget.

Svenska ☐	Matematik ☐	Eng. ☐	SO ☐	NO ☐	Musik ☐	Bild ☐	I & h ☐	Slöjd ☐	Teknik ☐	H & k ☐

UPPLEVELSE

Sakta, sakta drar du av papperet på den stora chokladkakan. Du bryter av en bit och känner samtidigt den ljuvliga doften. Söt, god och ... chokladig. Du känner hur chokladen blir mjukare i din hand. Långsamt stoppar du in chokladbiten i munnen. Du låter den ligga på tungan en stund. Du tuggar försiktigt och känner den fantastiska smaken. Du är glad och lycklig!

Foto: www.fotoakuten.se

Choklad tillverkas av kakaoböner. På bilden ser du en kakaofrukt. Inuti frukterna finns fröna som rensas, rostas, skalas och mals till kakaomassa. Kakaomassan pressas och då får man kakaosmör. Choklad tillverkas av bl.a. kakaosmör och socker.

Kakan som är kvar när man pressat fram kakaosmöret mals till kakaopulver.

Nästan alla kakaoträd växer i Västafrika och i Sydamerika.

CHOKLAD ÄR KEMI

De som tillverkar choklad vet att vi behöver olika slags choklad. Därför tillverkar de choklad som smälter vid olika grader.

Choklad som skall vara på glass måste kunna smälta vid en lägre temperatur, ca 17 grader.

En chokladkaka ska smälta när den kommer i munnen, vid ca 36 grader.

Choklad finns med många olika smaker. I mjölkchoklad är mindre än hälften kakao. I mörk choklad är det nästan två tredjedelar eller mer som är kakao. I vit choklad finns ingen kakao alls.

Innehållsförteckning mjölkchokladkaka

Ingredienser: Socker, kakaosmör, skummjörkspulver, kakaomassa, smörfett, vasslepulver, emulgeringsmedel, arom. Kan innehålla spår av nötter.

Näringsvärde på 100 gram:
Protein 6,3 g Kolhydrater 57 g Fett 32 g

butter

chocolate

ice cream

nuts

sugar

UPPDRAG

- Titta på sidan 22 och stryk under de råvaror som behövs för att göra choklad.
- Vilken sorts choklad tycker du bäst om? _____
- Skriv sex råvaror. Använd orden för att berätta om en maträtt du kan laga till.

Läs texterna nedan. Vilken råvara är det? Välj bland olja, järn, sand eller träd

Denna råvara är förnyelsebar och växer med hjälp av fotosyntesen. Fabriker gör tidningspapper av råvaran. Efter användningen samlas tidningarna in och återanvänds till nytt tidningspapper eller kartongpapper. Fördelen med det är att man sparar energi när man gör nytt papper och råvaran finns kvar.

För miljoner år sedan bildades denna råvara i berggrunden. Solen lyste på växterna som under högt tryck och värme pressades till detta ämne. Av råvaran gör man plast som återvinns och rivs sönder och görs om till ny plast till möbler och flaskor. På så sätt sparar man på råvaran och det går inte åt så mycket energi.

Man värmer råvaran tillsammans med kalksten och soda och värmer upp det och då bildas ett genomskinligt ämne. På återvinningsstationer kan man samla färgat och ofärgat glas. Man kan spara energi genom att återanvända.

Denna råvara bildades för miljoner år sedan och finns under jorden. Sverige har tillgång till denna råvara. Fabriker använder sig ofta av landets råvaror och gör uppfinningar av den. När man återvinner skrot så behöver man inte bryta så mycket nytt i marken och så sparar man energi.

- Vad menar du med bra mat? _____

Hitta skolämnet! Kryssa för de skolämnena som ni använt när ni jobbat med uppslaget.

